

**Tsjip/Letteren, jaargang 13
nummer 3 – oktober 2003**

**Tijdschrift voor literaire, culturele en kunstzinnige
vorming**

ISSN 1387-0009 / NUGI 724

Tsjip/Letteren is een uitgave van ThiemeMeulenhoff,
Utrecht/Zutphen.

Redactie

Joop Dirksen, Henk Langenhuijsen, André Mottart,
Mireille Oostindië (tevens eindredactie), Anne-Mariken
Raukema (hoofdredeactie)

Vaste medewerkers

Joris Bekkers, Cor Geljon, Michel van der Maas,
Jacques de Vroomen

Medewerkers aan dit nummer

Joris Bekkers, Martine Braaksma, Eva Breedveld,
Kiene Brillenburg Wurth, Joop Dirksen,
Cor Geljon, Ineke Guldemon, Henk Langenhuijsen,
Karel Maartense, Martijn Nicolaas, Mireille Oostindië,
Anne-Mariken Raukema, Edward van de Vendel,
Jacques de Vroomen, Margriet van der Wel

Basisvormgeving

Ellen Mulders

Illustraties in dit nummer

Willeke Pleunis

Redactieadres

Anne-Mariken Raukema
Stichting Lezen
Oxford House
Nieuwezijds Voorburgwal 328 G
1012 RW Amsterdam
tel. (020) 623 05 66
e-mail amraukema@lezen.nl

ThiemeMeulenhoff draagt als toonaangevende educatie-
ve uitgeverij op dit vakgebied het onderwijs in literatuur
en cultuur een warm hart toe. Om deze reden zendt
ThiemeMeulenhoff het literair-culturele vaktijdschrift
Tsjip/Letteren in een controlled circulation aan docen-
ten Nederlands, moderne vreemde talen, literatuur en
CKV-1.

Tsjip/Letteren verschijnt drie keer per jaar: in maart,
juni en oktober.
Kopij inzenden uiterlijk twee maanden voor de
verschijningsmaand.

TSJIP

Zo nu en dan zitten Bert en ik nietsvermoedend in ons Utrechtse
stam-eetcafé De Knipoog achter een geinig geprijsd bord spijslust,
wanneer een wildvreemde ons aanspreekt en de prangende vraag stelt:
“Bert, Ronald, wat is kunst en literatuur eigenlijk?”
“Wat goed dat je ons die vraag stelt,” antwoorden wij dan meestal
spontaan. “Schuif aan, we hadden het er toevallig net over! Volgens ons
zijn er globaal gezegd twee zaken die kunst kunst en literatuur
literatuur maken. Allereerst moet een kunstwerk (en daar verstaan we
net zo goed een film, boek, gedicht, column, muziekstuk of een goede
weekshotel onder) zinnenprikkelend zijn. Met andere woorden: je
moet het mooi, goed, hilarisch, leuk, geil, lekker of ontroerend vinden.
Dit is goddank een kwestie van smaak. Ten tweede vinden we het aan-
trekkelijk als een kunstwerk mensen laat nadenken en poten onder
hun vastgeroeste denkbeelden wegzaagt. Nu kan een kunstenaar zelf al
het denkwerk verrichten en de wereld zijn conclusies mededelen
(dit doen de meeste essayisten en columnisten), maar een kunstenaar
kan zijn publiek ook dwingen zelf na te denken. (...) Zelfs cabaretier
Paul de Leeuw voelde zich gedwongen om na een hilarisch-grappige
televisie-uitzending waarin een klein jongetje heel erg vals de zanger
Gordon had nagedaan, in het NOS-journaal zijn excuses aan te bieden.
De Leeuw had het jongetje namelijk publiekelijk voor schut gezet. Dat
dit doorgestoken kaart was, deed er niet toe: het bleef boze telefoontjes
regenen. (...) Wat we eigenlijk willen zeggen is dat als een kunstenaar
mensen kwetst, zij die kunstenaar dankbaar zouden moeten zijn dat hij
hun grenzen heeft blootgelegd.”
Vaak reageren onze toehoorders na een uitleg als deze verheugd en
vriendelijk. Onze weekshotels zijn dan inmiddels koud, maar dat
hebben we er graag voor over.

Uit: Ronald Giphart, ‘Twee kleine verhalen op prangende vragen’.
In: Ronald Giphart, De ontdekking van de literatuur. Amsterdam: Magazijn
de Bijenkorf, 1997, p. 94-95.